

ספר בני יששכר השלם והמבואר

לשבתות ומועדים וחדשי השנה

דרושים נפלאים, מדבש מתוקים, שבעתים מזוקקים, נובעים ממקור נאמן
ונוזלים מן לבנון, רב רבנו, כבוד קדושת מרנא ורבנא אדמו"ר הרה"ק
סיני ועוקר הרים, בוצינא דנהורא אספקלריא המאירה
רבן ומאורן של ישראל, לו דומיה תהילה, קדוש יאמר לו
מרן רבי **צבי אלימלך שפירא זי"ע**
אבד"ק דינוב יצ"ו

חלק מאמרי שבתות ד' וראש חודש

מהדורה חדשה מאירת עינים מפוארת ומתוקנת, בהגהה מדוייקת, בתוספת
פיסוק וניקוד, בפתחת ראשי תיבות, חלוקה לקטעים, תוספת מאות כותרות
משנה, אלפי מראי מקומות מפורטים לספרי חז"ל ראשונים ואחרונים

ביאורים ציונים והארות

'מאמרי בני יששכר'

ליקוט נפלא וייחודי מתורתו של רבינו בכל ספריו הקדושים
המעשיר ומרחיב את מאמריו וחידישיו המובאים בספר

תרגום הזוהר

פרקי תולדות לקורות חיי רבינו הנאדרים בקודש

י"ל ע"י ממלכת התורה "עוז והדר"
מפעל תורת החסידות
שנת תשע"ד לפ"ק

מהדורת בראך

בני יששכר השלם והמבואר

יוצא לאור על ידי ממלכת התורה "עוז והדר"
בנשיאות מורינו הגאון רבי יהושע לייפער שליט"א
אב"ד דק"ק 'באר משה' מאנסי יע"א

ראש בית המדרש ועורך ראשי

הרב מנחם מנדל פומרנץ

עורך אחראי

הרב ישראל גולדברג

עורכים ומבקרים

הרב יעקב יוסף טשערסקי

הרב מרדכי ליברמנט

הרב מאיר לוי

הרב ישראל נייהויז

הרב ישראל ערליך

הרב ברוך שמחה שלסר

הרב פנחס אלתר

הרב ישראל ברגמן

הרב ישראל אלטר גרובייס

הרב יוסף חיים דחבש

הרב ישראל ורשביאק

כל הזכויות שמורות לממלכת התורה "עוז והדר"

Rabbi Y. Leifer

8 Truman Ave.

New Square, N.Y. 10977

היות ומושקע במהדורה חדשה זו הון רב ויגיעה רבה
לכן ע"פ דין תורה ולהבדיל ע"פ הזכויות בכל המדינות
אוסרים אנו בכל תוקף כל הרפסה צילום והעתקה כולל העתקה חלקית
מספר זה, וכן כל שימוש מסחרי בחומר הנדפס, בפירושים במקורות
ובכל ההוספות, ושארית ישראל לא יעשו עולה.

הפצה

'היכלי תורה'

בארץ ישראל: טל. 02-9924603 פקס. 03-5435884

בארה"ב: Tel. (718) 437-0054 Fax. (718) 437-3514

באירופה: Tel. 44-191-430-0333 Fax. 44-191-430-0555

נדפס על נייר חו"ל שאין בו חשש חילול שבת

נדפס בארץ ישראל

Printed in E. ISRAEL

הארות והערות יתקבלו בברכה

בת.ד. 9359 בית שמש פקס: 03-5423180

לתרומות והנצחות:

845-4069099

oiz@oizusa.com

PO.Box 340 MONSEY N.Y. 10952

מאמר א

בענין שם שבת.

הקדוש ברוך הוא את כל העולמות, בכח שמו יתברך המתפשט בהם. והנה ברא עולמות בששת ימים והשבת הוא קדמיון הנשמה והצורה לעולמי, על פן נקרא 'שבת' שמה דקדשא ברוך הוא המהייה את בלם.

קדושת השם 'שבת' והזהירות באמירתו

ולזהיות 'שבת' שמה דקדשא ברוך הוא - אסור להזכירו במקום שאסור לדבר דברי תורה, וידעתי ממוקדקים במעשיהם

מבאר הזוה"ק 'שבת שמה דקוב"ה שלים מכל סטרו'

א איתא בזהר יתרו דף פ"ח עמוד א': * מהו שבת שמה דקדשא ברוך הוא שמה דאיהו שלים מכל סטרו, עד כאן לשונו. נראה לי לפרש דהנה כ"ז אתון דאורייתא הם, ובכל אות יש בו חיות מן שם הנקבד הוי"ה ברוך הוא, ואם פן בכ"ז אותיות הם פנה כ"ז היות בגימטריא 'שבת'. וזהו שיש לפרש 'מהו שבת שמה דקדשא ברוך הוא שמה דאיהו שלים מכל סטרו' דהינו מכל צד הכ"ז אתון שבהם ברא

* מאמרי בני יששכר *

הקב"ה, והנה בכל אות כלול שם הוי"ה והוא כ"ז, ותיבת 'שבת' כולל את כולם, וזהו שאמר מהו שבת שמה דקוב"ה הגהות מהרצ"א - זוהר ח"ב פח:

ואו 'שבת' שמה דקוב"ה - בגימטריא כ"ז הויות" ובולטת כל התורה. 'שבת' בגימטריא כ"ז היות, והנה כ"ז הם אותיות התורה שכולה שמותיו של

ביאורים והערות

יום יום. וזה נבא אל הענין, והוא כי הלא ידוע כי מקדושת שבת נשפע שפע קדושה לעולם, ועד מהר נפש יתירה לאדם. והנה כאשר ברא אלהים את הארץ, למה שהיתה חומרית כגוף בלי נשמה, היתה מעותרת להיות הולכת ונפסדת ולא תנוח בקיומה, ומי הקנה בה נפש ושפע להתקיים - הוא השבת, כי בו הושפע בה שפע להתקיים ולנוח מלהיותה הולכת ונפסדת. וזה יאמר 'היה העולם חסר מנוחה', באה שבת והשפיע שפע קדושה בכל מה שנברא, והיה השפע ההוא לעולם כנפש בגוף האדם, וזהו אמרו 'שבת וינפש' כי שבת והקנה נפש לעולם לקיימו. וזהו 'באה שבת באת מנוחה', כי בלעדי זה לא היתה מנוחה והעמדה לעולם. ע"כ. וכ"כ באוה"ח הק' (נלאשית 3): כי ביום שבת ברא ה' נפש העולם, והוא טוד אומרו (שמות לא ח) 'וביום השביעי שבת וינפש' וכו' שנתכוין לומר כיון ששבת פירושו בא שבת, 'וינפש' פירושו נשפע שפע החיוני בכל הנבראים, כי קודם השבת לא היה נפש לכל הנבראים. ע"כ. וע"ע תפארת ישראל למהר"ל (פסק 5): ולכך מדמה השבת לטבעת שיש בו חותם וכו' וידוע כי הדבר שהוא נבדל הוא צורה בלבד, ולפיכך נמשלו ימי החול אל הטבעת שהוא גוף, כך ימי החול שהם ימי המעשה הם גשמיים, והשבת אל החותם שיש בו צורה, והצורה נבדלת מן החומר, ולכך על ידי השבת יש בעולם קדושה נבדלת, לכך ביום השבת נגמר העולם כאשר קנה הצורה, והדברים האלו הם ברורים ויקרים ואין לבאר יותר. ה. ע"י שבת (2): הנכנס לבית המרחץ וכו', מסייע ליה לרב המנונא משמיה דעולא - אין שם שאילת שלום וכו', מסייע ליה לרב המנונא משמיה דעולא, דאמר אסור לאדם שיתן שלום לחבירו בבית המרחץ, משום שנאמר (סופטים ו ט) 'ויקרא לו ה' שלום'. אלא מעתה, הימנותא נמי אסור למימר בבית הכסא, דכתיב (דברים 10 ט) 'האל הנאמן'. וכי תימא הכי נמי, והאמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב: שרי למימר הימנותא בבית הכסא. התם שם גופיה לא איקרי הכי

א. ראה בשבלי הלקט (פ"ט, דין קל"ט) 'מפני מה מקדישין [אומרים קדיש] במקום שדורשין שם פסוקים, לפי שאין כל תיבה ואת שבתורה שאין שם המפורש יוצא מהן, מה שאין אנו יודעין, לכך נהגו לקדש'. ויש לרמזו זאת בדברי זוהר (פ"ט פ). 'אורייתא כלא שמה קדישא היא, דלית לך מלה באורייתא דלא כליל בשמה קדישא'. ע"כ. וע"ע תניא (שער היסוד והאמונה פ"ה): לפי שאותיות דיבורו ית' הן בחי' המשכות כחות וחיות ממדותיו ית' המיוחדות במהותו ועצמותו וכו', והנה הן כ"ב מיני המשכות חיות וכחות שונים זה מזה שבהן נבראו כל העולמות עליונים ותחתונים וכל הברואים שבתוכם, שכן עלה ברצונו והכמתו ית' לברוא העולם בכ"ב מיני המשכות שונות דוקא לא פחות ולא יותר, והן הן כ"ב אותיות הקבועות בפה ולשון כדתנן בס' יצירה וכו'. ב. כ"ב בפרי עץ חיים (שער ההנהגה הלימוד פ"ה), וכ"כ הרמ"ע מפאנו (מאמר מעין גיט - סווג יוס שנת) ועמק המלך (שער 6 פסק 8), וכ"ה בעטרת צבי למהרצ"ה מזידטשוב זצ"ל על הזוה"ק (פ"ה). וראה גם קהלת יעקב (לעגל מלא היעוסי - ערך גימטריא): וכשתמנה כ"ב פעמים כ"ז שבכל אות מכ"ב אותיות יש בו הוי"ה, הרי כ"ב פעמים כ"ז גימטריא תקע"ב, וכשתמנה גם כן אותיות מנצפ"ך הרי כ"ז אותיות, וכל אחד כלול משם הוי"ה, כ"ז פעמים כ"ז גימטריא 'שבת', וזה טוד השבת שכולל כל הבריאה כל האותיות וכל השמות. ע"כ. וע"ע להלן (מלאכי 1 אות 1). ג. וראה עוד להלן (מלאכי 2 אות 6) שהביא רמז בפסוק, וז"ל: והנה כבר ידעת כי הציורים וכל הנשמות וכל האורות הם על ידי כ"ז אתון, כמה דאת אמר (נלאשית ד כה) 'וידע אדם את' אתון מן א' ועד ת'. ד. וכ"כ להלן (אות י) עיי"ש. וראה אלשיך הק' (נלאשית 6): הנה אין ספק כי כל דבר גשמי מבלי בחינת רוחניות באיכותו, יפסד ולא יתקיים, כמקרה אנוש כי ימות, שהעדר רוחניות נפשו ממנו יפסידו, והנה כל מה שברא הוא יתברך למה שהכל גשמי, לא יתקיים ולא ינוח כי אם ילך ויפסד

תרגומי הזוהר * מה הוא שבת, השבת היא השם של הקב"ה והוא שם שלם מכל צדדיו.

באלפין ביהיין. יש למלאות בייג אופנים, הגם שבלותם אינו אלא ד' מלואים ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, עם כל זה בשאות אחד הוא במלוי א' ותב' ב'ה' ותג' ביו"ד וכיצא יש י"ג מלואים שונים, עין מאמר המלואים להרמ"ע ז"ל, ועין בספר ויקהל משה בהתקלותי¹ שאותן הי"ג מלואים הפה מבינים אל הי"ג מדות, י"ג תקוני דיקנא קדישא בכל מדה מלוי אחד.

זוה שכתבנו בספרינו אנרא דכלה"י מה שפקש משה הודיעני נא את דרכך² (שמות לג יג), נכתב דרכך³ חסר יו"ד, והוא מרפז שפקש להתודע לו י"ג מדותיו ותברך שמו שבהם י"ג מלואי הו"ה הנ"ל בגימטריא תשכ"ד, והוא בגימטריא דרכך⁴ י"ג ב' רבתי דאי"ק אשר מספרה ת"ק פנדעי"י.

מאמרי בני יששכר

לאין משער, ופרט אחד הלא נודע (והוא בכתובים לעיל במאמר 'שם שבת' (מאמר א אות 6), 'שבת' בגימטריא כ"ז הו"ו"ת כח השם הנכבד שהוא בכל כ"ז אתון דאורייתא שבהם נבראו כל העולמות):

בני יששכר - מאמרי השבתות - מאמר ז אות ז

והי"ג מלואי הו"ה. מילואי הו"ה הם ארבעה, כוללים כל העולמות והם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, אבל יש בפרטיות אלו הארבעה מילואים י"ג מילואים שונים

שנזקרו להזכיר שם 'שבת' ללא צורה, והוא נכון, כיון שאמרו חכמי הזוהר שהוא שמה דקודשא בריך הוה. המושפיל יבין הדברוי:

'שבת' שמה דקובה - בגימטריא מילואי שמות הו"ה ואה"ה עם י"ה ב עוד יש לפרש מהו שבת שמה דקודשא בריך הוה שמה דאיהו שלים וכו', כי 'שבת' בגימטריא ד' מלואי הו"ה רל"ב, ושלשה מלואי אה"ה תנ"ה, ושם י"ה סך הפל בגימטריא 'שבת', עין בכתבי האר"ז⁵ (ע"י פ"ט ע"ג שער השבת פ"ד):

שבת שמה דקובה - 'שבת' עם הנקודות בגימטריא י"ג מילואי הו"ה. ג יש לפרש עוד, מהו שבת שמה דקודשא בריך הוה שמה דאיהו שלים מכל סמרוי. 'שבת' עם הנקודות בגימטריא תשכ"ד, הוא בגימטריא י"ג מלואי הו"ה שונים הפנדע מלואיהם ביו"ד

והו במעלת וקדושת השם 'שבת'. ובנסתרות שגבה מעלת שם 'שבת' - מהו שבת שמה דקובה שמה דאיהו שלים מכל סטרוי (וזהו מ"ג פ"א): (וכבר נתבאר זה במקובלים ובמפרשים פירושים שונים, ועיין מה שכתבנו לעיל במאמר 6) 'שם שבת', וכל הפירושים נכונים וכולם נכללים בשם הקדוש 'שבת'), והיה צדיק קדוש אחד בדורותינו שהיה כותב שם 'שבת' בקמיעות לשמירה מפגעים, כי השם שבת כולל כמה ענינים ורזין עליאין

ביאורים והערות

ט. דהנה כל נקודה היא בגימטריא י', וכל קו הוא ו'. וזהו פת"ח - הוא ו', וקמץ - הוא ו' ויו"ד, עולה ביחד כ"ב (לשה ע"ג שער מ' פ"ב), ועם 'שבת' הוא תשכ"ד. י. כ"ב בפרי עץ חיים (שער הסגמ הלימוד פ"ב), וראה עוד במאמר מעין גנים (להרמ"ע מפלג, טו"ט י"ג שנת). יא. מאמר זה נדפס בספר כנפי יונה להרמ"ע מפאנו. וע"ע שם הגדולים להחיד"א (חלק הספרי מערכת כ אות מה) שנתפס מי חיבר ספר זה, והכריע שחברו הרמ"ע כמו שהביאו בשם השל"ה, עיי"ש. יב. למוד"ר משה בן מנחם מפראג, בדפוס זאלקווי תק"א (עמ' לג). יג. עיי"ש פר' בראשית (ד"ה משנה), פר' כי תשא (ד"ה וילנה). יד. וברג"ל ישרה (מערכת י אות ט) הוסיף לפרש לפי"ז מה שישד הפייטן (מערי ללל י"ט) 'דרכך' אלקינו להאריך אפך - כי הם מכוונים נגד י"ג תיקוני אריך. ע"כ. ובמקרא"כ לפרש בקשת משרעה הודיעני נא את 'דרכך' באופן אחר ע"י מעין גנים (פ"ב אות 3) והוספות מהרצ"א (אות פו). טו. ע"י עץ חיים (שער לה פ"ה): כבר ידעת סוד א"ב דאי"ק בכ"ר שהם סוד אחדים עשיריות מאות, וא"ט ב"ח ג"ז ד"ו הם אחדים בד' ראשונים, י"צ כ"ף ל"ע מ"ס הם עשיריות והם מחסד עד נצח. ק"ץ ר"ף ש"ן ת"ם הם מאות והם מהוד ולמטה. נמצא כי הך פשוטה בא"ב אחר אות ת' והוא תק, וס' סתומה הוא ת"ד, ון פשוטה הוא ת"ש, וף פשוטה הוא ת"ת, וך פשוטה הוא ת"ק. ע"כ. וע"ע אוהב ישראל פר' בא (ד"ה קדש): כי הנה ידוע כי יש צירופי אותיות מהא"ב משולשים, בסוד אי"ק, בכ"ר, גל"ש, דמ"ת, הנ"ך, וס"ם, זע"ן, חפ"ף, טצ"ן, ואות ראשון מכל צירוף הוא יחידית, ואות השני הוא עשירית, ואות

דמתרגמינן אלהא מהימנא, הכא שם גופיה איקרי 'שלום' דכתיב 'ויקרא לו ה' שלום'. ע"כ. וכן פסק מוה"ר אליעזר פאפו (נעל הפלג יועץ) בספרו חסד לאלפים (אות ס' פד אות 6): מרחץ במקום שעומדים שם ערומים ורוחצים שם, ובמבואות המטונפות אסור בשאלת שלום וכו', משום דשמו של הקב"ה שלום, והכי נמי אמרו בזה"ק דקב"ה שבת איקרי, ולכן צריך לזוהר גם כן מלהזכיר שבת. ע"כ. [ועיי"ש בהמשך דבריו דיש לזוהר מלכתוב 'שלום' שלם או 'שבת' באגרות שנוזקים לאשפה]. וכ"כ הבן איש חי (פר וילא שנה לאונה סני טו). וע"ע כף החיים (אות 58) מה שהביא מס' רוח חיים להר"ח פאלאג'י, וע"ע שם ס' ר"ג ס"ק י"ב. וע"ע בשו"ת דברי יציב (יו"ד ס' קטו) שהביא דברי רבינו, אלא שכתב שאין מי שסובר שהוא משמות שאינם נמחקים. ז. ראה ס' הליקוטים לאר"ז (פר' כי משל פ"ד): וזוהר המקום שהוא יהוה, יוצאים ד' שמות לד' עולמות, באצילות שם יו"ד ה"י וי"ו ה"י, שהוא בגי' ע"ב. ובבריאה יו"ד ה"י וא"ו ה"י, שהוא בגי' ס"ג. וביצירה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא בגי' מ"ה. ובעשיה יו"ד ה"ה וי"ו ה"ה, שהוא בגי' ב"ן. ואלו הד' שמות, עולים בגי' רל"ב. ז. דהיינו במילוי אלפין: אל"ף ה"א יו"ד ה"א - קמ"ג, ובמילוי ההי"ן: אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה - קנ"א, ובמילוי וידין: אל"ף ה"י יו"ד ה"י - קס"א, וכולן עולין בגי' תנ"ה. ח. וז"ל שם: ובעליית מן הטבילה, תכין לד' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, ולג' אה"ה דידון דההין דאלפין, שהם גי' תרפ"ז. תוסיף עליהם שם י"ה הרי הכל בגי' 'שבת'. ע"כ. וכן כתב בס' מעשה רוקח (למשה"ל אלעזר בן שמואל רוקח) עמ"ס שבת (עמ' יט):

והנה שבת עם נקודותיו בגימטריא כל מלואי י"ג הוי"ות הנ"ל. וזהו שיש לפרש בדברי הזהר הנ"ל 'מהו שבת שמה דקודשא בריך הוא שמה דאיהו שלים מכל סטרוי ט':

שבת שמא דקוב"ה - 'שבת' בגימטריא 'הקדוש ברוך הוא הוי"ה אה"ה' ד י"ש לרמוז עוד 'מהו שבת שמה דאיהו שלים' וכו', 'שבת' בגימטריא 'הקדוש ברוך הוא' וגם ב' שמות הוי"ה אה"ה, ונדוע מוכנת 'נר שבת' (פע"מ שער השנה פ"ד) 'נר' בגימטריא ג' יהודים הוי"ה אה"ה, הוי"ה אלה"ם, הוי"ה אדנ"י - בגימטריא 'נר'. והנה היחוד העליון הוי"ה אה"ה פולל כל מה שתחתיו. ולפי זה נוכל לפרש 'מהו שבת שמה דקודשא בריך הוא' - הינו בגימטריא 'הקדוש ברוך הוא' וגם 'שמה דאיהו שלים מכל סטרוי' - הינו יחוד העליון הוי"ה אה"ה, והשם הטוב וכפרי ט':

שבת שמא דקוב"ה ויומא דאורייתא ומבטלת כל המזיקין ה יש לרמוז עוד 'מהו שבת שמה דקודשא בריך הוא'. דהנה 'שבת' הוא יומא דאורייתא (פי' זוהר ח"ג ס"ג), לכולי גלמא בשבת ניתנה תורה (שם פ"ג), והנה התורה בלה שמותיו של הקדוש ברוך הוא (וזהר ח"ג ס"ג: 5 קמ"ד), והנה נוסף מספר 'שבת' על מספר 'תורה' יהודא שלים הוי"ה אדנ"י יהוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, והנה יבא לפנינו אם ירצה השם במקומות במאמרים הבאים (מאמר 3 אות ג) איך התורה מבטלת פלוני וכת וזגו שהם בגימטריא 'תורה', נלמד מהפסוק [ו]בני רשף יגביהו עוף' (איוב 1, 2), כמו שאמרו רז"ל (נלקט 5) אין רשף אלא כו"י, עין בפני יהושע י רשף נקראו המזיקין הנ"ל בהסיר מהם שם א"ל המתיה אותם. רשף בגימטריא (שעיר) מנן הבהמות ישלח יעקב לעשוי, וכן ביום

מאמרי בני יששכר

בין יוד הה וו הה, מ"ט יוד הא ואו הה, מ"ח יוד הא וו הה, מ"ה יוד הא ואו הא, מ"ד יוד הא וו הא]: רגל ישרה - מערכת אות ט

בגימטריא שלהן, דהיינו ע"ב ס"ז ס"ג ס"ב ח"ן ז"ן ד"ן ג"ן בין מ"ט מ"ח מ"ה מ"ד, והם נגד י"ג מידות של רחמים, [ע"ב יוד הי ויו הי, ס"ז יוד הה ויו הי, ס"ג יוד הי ואו הי, ס"ב יוד הי וו הי, נ"ח יוד הי ואו הה, ז"ן יוד הה וו הי, ד"ן יוד הא ויו הא, ג"ן יוד הי וו הא,

ביאורים והערות

עיניך בו ואיננו, ואין רשף' אלא מזיקין, שנאמר (דברים לז ט) 'מזי רעב ולחומי רשף וקטב מריירי'. אמר רבי שמעון בן לקיש כל העוסק בתורה יסורין בדילין הימנו וכו', ואין רשף' אלא יסורין, שנאמר (סס) 'מזי רעב ולחומי רשף'. כד. הו"ד בס' הפלאה (מנוח ע"ג): ועוד אמרו חז"ל כל העוסק בתורה לשמה מזיקין בדילין הימנו שנאמר 'ובני רשף יגביהו עוף' וכו', ושמעתי בשם הגאון המחבר ספר פני יהושע שענינו כי המזיקין נקראים בני רשף' שהם באים מסמאל ונוקביה שהס"ם חציו בקדושה שם אל', וס"ם הוא סם המות, ונוקביה בגימטריא ת"פ, נמצא ס"ם ות"פ הוא בגימטריא רשף', וכשעסקו בתורה שהוא בגימטריא תרי"א, והוא שם אל' שבו המהפך אותיות רשף' לרחמים, שרש"פ עם אל' עולה בגימטריא תרי"א. ע"כ. והו"ד נמי בפנים יפות פר' תולדות (ד"ה ויגלו), שם פר' אחרי (ד"ה והשעיר). וראה גם תורת משה לחתם סופר (פר' מולדת ד"ה ויגלו): הפני יהושע כ' לפרש הא דאמרו חז"ל פ"ק דברכות כל העוסק בתורה מזיקין בדלים ממנו, דהנה הנקיבה לילית בגימטריא ת"פ, והוכר בתורה מזיקין בדלים ושניהם בגימטריא תק"פ, וכשמתדבקין נולדו מהן מזיקין, והם בני רשף' והוא בגימ' תק"פ, אבל השם א"ל מפסיק הס"ם לנוקבא, ואם כן עם תק"פ בגימ' תרי"א דהיינו תורה, 'תורה' בגמטריא תרי"א, והיינו דקאמר דתורה מבטל המזיקין שנאמר 'ובני רשף יגביהו עוף' ודפח"ח. ע"כ. וע"ע חומת אנך להחיד"א (קס"ג אות ט). כה. ע"י אה"ח הק' (נלאש"ט לז ט): שמעתי ממורי זקני

שלישי הוא מאות. כי ה' אותיות מנצפ"ך הם נחשבים אחר כלות הא"ב, היינו אחר התי"ו כתובים האותיות כמנפ"ץ. נמצא תי"ו הוא ד' מאות, וך' פשוטה הוא ה' מאות, ומ"ם סתומה הוא וא"ו מאות, ונו"ן פשוטה היא ד' מאות, וף' פשוטה הוא ח' מאות, וך' פשוטה הוא ט' מאות. ע"כ. וע"ע רש"י סוכה (נ: ד"ה נלאש"ט) ובמהרש"א שם. טז. וכ"כ להלן (אות ט), עיי"ש. יז. וז"ל הפרי עץ חיים (סס): והנה נר שבת הוא בכינה שהוא אה"ה וכו', וכבר ידעת, כי הם סוד ג' יהודים עליונים - הוי"ה אה"ה, הוי"ה אלה"ם, הוי"ה אדנ"י, וכולם גי' נ"ר. יח. ע"י ברית כהונת עולם (מאמר מ"ג פ"א): ומהידוע בסוד נר' שכתב האר"י זלה"ה בחינת שלשה יהודים, ביחוד שם הוי"ה לאהיה אלהים אדני, והנה יחוד העליון בסוד הוי"ה אה"ה הוא מקור לשני יהודים תתאין כמבואר אצלנו, כי לראשיתם יהיה הכל בבחינת אה"ה בסוד שלשה שמות אה"ה שבתורה (שמות ג ט), ומשם אה"ה נמשך סוד אדנ"י וכו'. יט. וכ"כ להלן (אות ט), עיי"ש. כ. פירוש נוסף מספר 'שבת' (702) על מספר 'תורה' (611) צ"א - כמספר ב' השמות 'הוי"ה אדנ"י' יהודא שלים וכו'. כא. וכ"כ פתח עינים להחיד"א (כ"ג ט), ראש דוד (פר' אמוי) ראה להלן (מאמר 3 אות ג) בהערות. כב. היינו סמאל (131) ובת וזגו - לילי"ת (480) עולין תרי"א כמנין 'תורה'. כג. ז"ל הגמרא שם: ואמר רבי יצחק כל הקורא קריאת שמע על מטתו מזיקין בדילין הימנו, שנאמר (איוב 1) 'ובני רשף יגביהו עוף', ואין עוף' אלא תורה, שנאמר (משלי כג ה) 'התעף

הכיפורים שולחין שְׁעִיר וְכוּי, וְהִנֵּה 'שְׁבֶת' נוסף על מספר 'רֶשֶׁף' ('שְׁעִיר') מִנֵּן 'א"ל הוֹיָה' אֲדָנָי יי נְרֻמִּין בְּרֵאשֵׁי תִיבוֹת וְסוֹפֵי תִיבוֹת יוֹם הַשָּׁשִׁי וְיָבִלּוּ הַשָּׁמַיִם' (נְלֻשִׁית ז 6) יי, וְהוּא הַנֶּרְמֹז בְּמִזְמוֹר (סְלִיס 66) 'יָי רֹעִי' וְשִׁנְהִינָה לְאִמְרוֹ בְּשֶׁבֶת יי 'גַּם כִּי אֵלֶךְ בְּגֵיא צְלֻמֹּת' (בְּגִימְטְרִיא 'רֶשֶׁף') 'לֹא אֵירַע רַע כִּי אֶתָּה עֲמֹדִי' - הֵינּוּ שְׁבֶת שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְרִיד הוּא, וְהַדְּבָרִים סְתוּמִים בְּכֹאן וְיִתְפָּרְשׁוּ לָךְ לְהִלָּן (מֵאֲמַר ט אֹת י):

* בְּהִדִּין יוֹמָא כָּל דִּינִין אֲתַפְּיִין וְלֹא מִתְעֲרִין בְּעֻלְמוֹא, עַד בְּכֹאן לְשׁוֹנוֹ. בְּכָר יִדְוַע לָךְ דְּאִית דִּינָא 'קְשִׁיא' וְאִית דִּינָא 'רְפִיא' (וּוֵאֵר מ"ג 6 ל), כְּמוֹ שְׂדֵדְעָתָ מְעַנֵּן ב' יָמִים דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה (וּוֵאֵר מ"ג 6 ל), וְהִנֵּה שׁוֹפֵר בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה הוּא לְהַמְתִּיק הַב' דִּינִים, וּבְשֶׁבֶת נִדְחָה הַשׁוֹפֵר וּבְתַקְנַת חֲכָמִים (ר"ה ט): כִּי נִמְתְּקִים הַדִּינִים בְּקִדְשֵׁת יוֹם שְׁבֶת, עֵיצוּמוֹ שֶׁל יוֹם הַשְּׁבֶת מִמְתִּיק 'קְשִׁיא רְפִיא', וְעוֹד יִתְבָּאֵר לָךְ לְהִלָּן (אֹת י, מֵאֲמַר ט אֹת 6 ל):

על ידי קדושת השבת נמתקין הדינים

ז 'שְׁבֶת' בְּגִימְטְרִיא 'עֲצִם בְּשֵׁר'. עַל פִּי מַה שְּׁבֶתָב הָאֲרִיז"ל בְּלִיקוּמֵי תוֹרָה (פ"י)

עיצומו של יום השבת ממתיק הדינים 'קשיא ורפיא' ז 'שְׁבֶת' בְּגִימְטְרִיא 'קְשִׁיא רְפִיא'. עַל פִּי מַה שְּׁבֶתָבָאָר שֵׁם בְּזֵהָר הַנִּזְל (מ"ז פ:)

מאמרי בני יששכר

הכפורים) קודם שנאבק עמו המלאך והקב"ה קרא ליעקב א"ל, הבן מאוד הדברים ותן תורה לא"ל המגלה תעלומות: בני יששכר - מאמרי סכולו טבת - מאמר י אות ד וזו כָּל הַדִּינִים נִמְתְּקִין בְּשֶׁבֶת. בּוֹוֵהר תְּרוּמָה (מ"ז קל"ה): בְּרוּא דְשֶׁבֶת, מְבוּאָר שֵׁם כָּל 'שׁוֹלְטֵי רֹגוּזִין' וְיֵאֵרִי דִינָא' כּוֹלְהוּ עֲרָקִין וְאֲתַעְבְּרוּ מִינָה, עֵינֵן שֵׁם. יֵשׁ לְפָרֵשׁ הַכֶּפֶל לְשׁוֹן, הֵינּוּ הַדִּינִים הַקְּשִׁים מְסוּד דִּינָא 'קְשִׁיא', וְהַדִּינִים הַרְפִּים מְסוּד דִּינָא 'רְפִיא' כּוֹלְהוֹן נִמְתְּקִים בְּשֶׁבֶת, עַל כֵּן תִּמְצֵא כִּי 'שְׁבֶת' בְּגִימְטְרִיא 'קְשִׁיא רְפִיא': אַגְרָא דְפִרְקָא - אֹת רַב

בדילין ממנו, שנאמר ובני רשף יגביהו עוף, ואין עוף אלא תורה שנאמר התעפף וכו', ואין רשף אלא מזיקין שנאמר מזי רעב ולחומי רשף וקטב מרירי. וכתב הרב הגאון הגדול בעל פני יהושע הא דאין רשף אלא מזיקין, היינו הס"מ (בהסיר ממנו א"ל) ונוקבא דיליה לילי"ת בגימטריא 'רשף', והנה 'תורה' הוא בגימטריא שלהם עם אותיות א"ל, להורות כי על ידי תורה יכולין לבטל כחם וחיותם אשר הוא שם א"ל עיי"ש... ומזה תחבונן גם כן מנין המנחה ששלח יעקב לעשו תק"ף בהמות (מנין 'שעיר' הנשלח לעזאזל ביום

ביאורים והערות

לעבר לי. וזה שרמזה המסורה שהוא הנרצה על בית המקדש, ז"ש 'מתי אבא ואראה פני אלקים', דקאי על בית המקדש. כז. פִּירוּשׁ, נוסף מספר 'שבת' (702) על מספר 'רשף' (580) קכ"ב - כמספר ג' השמות א"ל הו"ה אדני"י. כת. וכ"כ להלן (אֹת טו, מֵאֲמַר ד אֹת 6), אַגְרָא דְפִרְקָא (אֹת קנ"ה). כט. ע"י פִּעוּחַ שַׁעַר הַשְּׁבֶת (פ"ג), וְהוּבָא ג"כ בְּסִדּוֹר הָאֲרִיז"ל, וְטַעַם הַדְּבַר מְבוּאָר בְּתַפְלָה לְמַשֵּׁה מֵהַרמִיק (שַׁעַר הַעֲשִׂי ס"ו 6): בְּעֵינֵי שְׁטַרְף לְבִיתָהּ שֶׁהִיא מַחְלֶקֶת בְּכָל יוֹם, יֵשׁ בּוֹ שְׁנֵי עֲנִינִים, הָא' שֶׁהוּא מִצַּד הָעֵבֶד מְטַטְרוּן סוּד הַנְּהַגַת הַחֹלִי, הַשְּׁנִית שֶׁהַשְּׁטָן בֹּא בְּתוֹךְ הַבָּאִים לִיטוֹל חֶלֶק מְזוּנוֹ, וְאִין הָעֵינֵן כֶּךָ בְּשֶׁבֶת שְׁאִין הַמְזוּן מִתְחַלֵּק אִלָּא מִבְּחִינַת אֲצִילוֹת מְזוּן רֹחַנִי דַּק מְסוּד לְחַם עֲנִי' לְחַם מְשֵׁנָה, אֲמַנֵּם הַחִיצוֹנִים אִין לְהֵם חֶלֶק בּוֹ כָּלֵל, שֶׁכֵּבֶר נִתֵּן לְהֵם חֶלְקֵם הָרְאוּי לְהֵם מִכְּעוּד יוֹם קוּדֵם כְּנִיסַתָּם וְכוּ', וְלֹזֶה כִּנְגַד שְׁנֵיהֶם אֲנוֹ אוֹמְרִים בְּחֹל מְזוּמֹר שְׁמִירָה דִּהֵינּוּ 'לְמַעַלּוֹת אֲשֶׁא עֵינֵי' וְכוּ' כִּדְפ"י בְּשַׁעַר ט', וְבִלְלִי שְׁבֶת אוֹמְרִים 'מְזוּמֹר לְדוֹד ה' רֹעִי', דִּהֵינּוּ הַמְזוּן ע"י הַקְּבָה וְאִין בּוֹ חֲסִרוֹן כְּנוֹדַע. ע"כ. וְע"ע לְהִלָּן (מֵאֲמַר ט אֹת י). ל. ז"ש שֵׁם: תַּנֵּן יוֹמְשַׁפֵּט עֲמוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיֹמוֹ' (מֵלֻס א' ט ט), יוֹם בְּיוֹמוֹ מֵאִי הוּא, אִלָּא הֵי תְרֵי יוֹמֵין דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, אֲמֵאִי תְרֵי יוֹמֵין, בְּגִין דִּינֵין תְרֵי בִי דִינָא דִּמְתַחְבְּוִין כְּחֵדָא, דִּינָא עֲלֵאָה דֵאִיהוּ קְשִׁיא, בְּדִינָא תַתָּא דֵאִיהוּ רְפִיא, וְתִרוּוִיָּהּ מִשְׁתַּכְּחִי. ע"כ. וְע"ע בְּפָרִי צִדִּיק (לֻלֵּשׁ שֵׁשֶׁה אֹת טו) מַה שֶּׁהוֹסִיף בְּבִיאוֹר הַזֹּהוּ"ק. לֹא. וְרֵאָה בַּהֲעֵרַת שֵׁם.

זצוק"ל שנתכוון יעקב בחשבון ששלח מבעלי חיים בחשבון 'שעיר' שעולה בו 'תקף', ולזה שלח בחשבון עזים ורחלים ת"מ, וגמלים ל' עם בניהם הם ששים, הרי ת"ק, פרות ופרים חמשים, אתונות ועירים שלשים, הרי 'תקף' לשבר תוקפו. ובסגולת משה (טס) כי לפרש 'בחשבון שעיר' - ר"ל עשו שנקרא שעיר, או ר"ל שעיר המשתלח שהוא ג"כ לשבר תוקפו של ס"מ שהוא שרו של עשו. ע"כ. הנה רבינו ס"ל ששלח יעקב במנחתו תק"ף בעלי חיים וכמ"ש החזקוני בדעת רש"י והאוה"ח הנ"ל, וכ"כ בגור אריה מנחתו. אמנם ע"י בעל הטורים ורבינו בחיי (סג) שכתבו ששלח רק תק"ן בעלי חיים, עיי"ש. וכ"כ הרא"ם בדעת רש"י. וראה עוד להלן (מֵאֲמַר ז אֹת ג, מֵאֲמַר ט אֹת י) בהערות שם. כו. וְרֵאָה עוֹד מַה שֶׁכְּתַב בְּאִגְרָא דְכֹלָה פִּר' וִישְׁלַח (ד"ה כ"י ע"ל) 'כי על כן ראיתי פניך כראות פני אלהי'ם' (נְלֻשִׁית ל"ג). ב' בְּמִטְוֵה. דִּין. וְאִידֵךְ 'מִתִּי אֲבָא וְאִרְאָה פְנֵי אֱלֹהִי'ם' (סְלִיס 66) מ"ג. יֵשׁ לְרַמֵּז דִּהֵנָּה קֶשֶׁה הַדְּבַר עַל יַעֲקֹב אֲבִינוֹ לֹמַר מִפּוֹ דְּבַר כֹּזֵה לַעֲשׂוֹ הַרְשַׁע שֶׁחֲשׁוֹב בְּעֵינָיו רְאִיתִי פְנֵי כְּרֹאוֹת וְכוּ'. אֲבָל הַנְּרֵצָה הוּא שְׁבִיקֵשׁ מִמֶּנּוּ שִׁיקַח אֶת הַמְּנַחָה, וְהִנֵּה הוּא כִּיּוֹן בְּמִנְחָתוֹ זֹאת עֵינֵן שִׁיעוּזָה י"י לִישְׂרָאֵל הַשְּׁעִיר לַעֲזֹאזֵל בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים, עַל כֵּן שֶׁלַח לוֹ תְקִיפָה בְּהַמּוֹת מְנִין 'שְׁעִיר'. וְהֵן שֶׁאֲמַר לוֹ וְלִקְחַת מְנַחְתִּי מִיָּדִי כִּי עַל כֵּן רְאִיתִי פְנִיךְ כְּרֹאוֹת פְנֵי אֱלֹקִים, (כֶּף רַצ"ל בְּעֵבֶר הַמְּנַחָה הַזֹּאת אֲזַכֵּה לְרֹאוֹת פְּנִיךְ, 'כְּרֹאוֹת' (כֶּף הַזְּמָן), רַצ"ל בַּעַת אֲשֶׁר אִרְאָה פְנֵי אֱלֹקִים בְּיוֹם הַנִּבְחָר לְבֹא לְקוֹדֵשׁ הַקְּדוּשִׁים, אִז אִרְאָה גַם אֶת פְּנִיךְ לִיתֵן לָךְ מְנַחָה וְתַתְּחַפֵּךְ

תרגומי הזוהר * ביום הזה (שבת) כל הדינים שמתגברים בימות החול נכפים ולא מתעוררים בעולם.

שופריה דאדם לא יהיו חלוקים העצם מן הבשר ונתהיין שתיהן קודש לוי.

וידוע לך (וזהו ס"ג לל"ב) מסוד שני ימים דראש השנה, יום ראשון בחינת לאה דינא קשיא סוד 'עצם' יום שני בחינת רחל דינא רפיא סוד 'בשר', והמתקת שניהם על ידי השופר. ובשבת נדחה השופר על פי תקנת חכמים (כ"ה ט"ז), ויש כח בידם לדחות המצוה בשב ואל תעשה (יבמות ט"ז), כי חכמים המה בסוד הקודש שהיא חכמה (וזהו ס"ג לל"ב), ויודעים אשר קדושת היום בעצמו ממתיק הדינים 'קשיא רפיא' - 'עצם בשר', וזהו מספר 'שבת' להמתיק השני בתי דינים הנ"ל.

מאמרי בני ישיבך

למה דוקא שופר לולב ומגילה במלוא חכמים מצותן בשבת. זיבא יעקב שלם עיר שכם' (נחשית לג יח). יש לרמוז מה שגזרו חז"ל בשב ואל תעשה לבטל שלשה מצות בהגיע זמן מצותן בשבת, דהיינו שופר לולב מגילה, כאומרם בכ"מ היינו טעמא דשופר והיינו טעמא דלולב והיינו טעמא דמגילה (כ"ה ט"ז), והנה בודאי כל משכיל יבין שהגם שגזרו חז"ל לבטל מצות אלו ביום השבת בכדי שלא יבואו לידי חילול, עם כל זה השכל מחייב שבודאי לא היו גוזרים לבטל מצות עשה הבא מזמן לזמן אם לא שידעו אשר כח וסגולת השבת תעמוד במקומה, דאי לא תימא הכי קשה קושית הראשונים (ר"ן ר"פ פ"ד) למה לא גזרו בקריאת התורה, ולמה לא גזרו על מצות מילה בשבת, על כרחך צריכינו למימר שהם ידעו שהתיקון שנעשה על ידי ג' המצות הנ"ל הנה יושלם בקדושת השבת וכו' סגולת השופר בראש השנה - כבר ידעת סוד ב' ימים דראש השנה ב' בתי דינים קשיא רפיא סוד לאה רחל, וידוע מה שכתב האריז"ל (ליקוטי מוה"פ' נחשית ד"ה וילמר האדם) בפירוש הפסוק 'עצם מעצמי' וכו' (נחשית ז טג) לאה דינא קשיא נקראת עצם, רחל דינא רפיא נקראת בשר, והנה ביום הדין הקדוש הן המה ב' בתי דינים קשיא רפיא עצם בשר, והנה היוצר כל הוא אלקינו הייב עיטא למתקע בשופר להמתיק ה' בתי דינים הנ"ל, ויום זה אם יארע בשבת קדש, עצם קדושת היום נקרא 'שבת' בגימטריא 'קשיא רפיא' וכן בגימטריא 'עצם בשר', כי בעצם היום יכולין להמתיק ה' בתי דינים בזולת השופר כאמור בזוהר כד עייל שבתא וכו' וכל דינין מתעברין וכו', הבן הדבר:

בני ישיבך - מאמרי השבתות - מאמר ט אות א

היכן נרמז שיכולין חכמים לעקור דבר מן התורה בשב ואל תעשה. בגמרא דכולי עלמא מיהא מגילה בשבת לא קרינן, מאי טעמא אמר רבה גזירה וכו' והיינו טעמא דשופר והיינו טעמא דלולב. לא ידעתי מה הוא הצורך להשיענו בכאן טעמא דשופר ולולב. ונראה לי דמשמיעני איך סמכו החכמים לבטל בעבור גזירתם מצות עשה דאורייתא שופר ולולב. והגם שאמרו דיכולין

נחשית ד"ה וילמר האדם) מה שאמר אדם הראשון זאת הפעם עצם מעצמי ובשר' וכו' (נחשית ז טג), דהנה היתה הנה ראשונה שנתגלשה מן האדם, ונתנה שניה ויבאה אל האדם' (שם פסוק כג), והן הנה בחינת 'לאה' ו'רחל' שהיו אצל יעקב שופריה דאדם (כ"מ פד. וזהו ס"ג לל"ב), רק להיות בחינת 'לאה' סוד דינא קשיא ('עצם') בזמן אדם הראשון עדיין לא נתקנה רק תוה השניה סוד 'רחל' ('בשר') דינא רפיא, וזה שאמר אדם 'זאת הפעם (דייקא) עצם מעצמי ובשר מבשרי' הינו דייקא, רק זאת הפעם חלוקים הם העצם מן הבשר ואי אפשר לקבל העצם, על פן נתרקה הנה הראשונה, מה שאין פן בפעם השנית בניעקב

ויו טעם שנקראים 'חכמים'. והנה החכמה נקרא קדש, כמבואר בזוהר (מ"ז קכ"א). בפסוק (שמות כג ל) 'ואנשי קדש תהיון לוי', והנה כתב הרב עיר וקדיש בעל אור החיים בספר החפץ (נחשית), החכמים שמתקנין תקנות ומאירין בתורתן לישראל, נשמותיהם מאירות מן החכמה, על כן נקראו 'חכמים' שמקבלין מן החכמה' (כן הבנתי מדבריו דברי קדש):

בני ישיבך - מאמרי תשרי - מאמר ג אות ה

טעם שחכמים עוקרים דבר מן התורה בשב ואל תעשה. אציגה לפניך כאן ברמז טעם לדברי חז"ל שיכולין חכמים לעקור דבר מן התורה בשב ואל תעשה (לא בקום ועשה). החכמים העושים תקנות וגדרים לישראל, הנה נשמתם נשפעת מן החכמה העליונה, על כן נקראו 'חכמים'. והנה כתיב (פסלים קד טז) 'כולם בחכמה עשית'. ע"כ התורה מתחלת 'בראשית ברא' וכו' - מתרגמינן 'בחוכמתא', 'ראשית חכמה'. והנה כל העשיות הוא עפ"י החכמה כביכול. והנה כתיב בגמרא מעשה בראשית (נחשית ג א) 'אשר ברא אלקים לעשות'. והנה נגמרו כל מעשי בראשית עפ"י עשיות החכמה היא התורה אורייתא מחכמה נפקת. וא"א לעקור דבר מן התורה עפ"י 'חכמים' המושפעים מן 'החכמה'. זולת בשב ואל תעשה. והבן ברמיזתם:

ויו תיקון מצות שופר נעשה על ידי שמירת שבת ולכך במלוא חכמים מצות שופר בשבת. זיבא יעקב שלם עיר שכם' וכו' (נחשית לג יח). יש לרמוז מה שגזרו חז"ל (כ"ה ט"ז) בשב ואל תעשה בהנך תלת מילין, דהיינו שופר לולב מגילה, אם יבא עת מצותן בשבת קדש תדחה המצוה, ובודאי הגם שגזרו הדבר כדי שלא יבא האדם לידי חילול שבת, עם כל זה בודאי לא היו גוזרים לבטל אם לא שידעו כי כח השבת תעמוד במקום המצוה, ואפשר לעשות התיקון שניתקן במצוה על ידי שמירת שבת וכו' ובקיצור אודיעך 'שבת' בגימטריא 'קשיא רפיא', הוא סוד ב' ימים דראש השנה שצריך להמתיק על ידי השופר כנודע, הנה שבת פועל זה: אגרא דכלה - וישלח ד"ה ויבא

וְנִכְתַּב אֶצְלֵינוּ בְּדְרוּשִׁים בְּסִפְרֵינוּ אֲגָרָא דְכֻלָּהּ (פרי
196 ד"ה טו) מַעֲנִין יַעֲקֹב שְׁאִמְרָהּ לוֹ אֲמוֹ

וְיִשְׁבֶּתָ עִמּוֹ יָמִים אֲחִידִים (נראה שם כו מד), וּפְרַשׁ בְּזֶה

הֶרֶב הַקְּדוּשׁ בְּעַל מִבְּשָׁר צֶדֶק (ס"ו פ' 196) **יֵשׁ הַבְּנֵיהָ**

'יָמִים' – הֵינּוּ שְׁנָה, בְּעֵנִין 'יָמִים תְּהִיָּה גְאוּלְתוֹ' (ויקרא

כ"ט ט) **יֵשׁ 'אֲחִידִים' – הֵינּוּ שַׁבְּתוֹת, כִּי אִמְרָה שַׁבְּת**

לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכַל נְתַת בֵּן זֶה וְכו' (צ"ד יא

ט). וְהִנֵּה שְׁנָה שְׁלִימָה שֶׁל שַׁבְּתוֹת יִצְטָרֵף לָזֶה

שֶׁבַע שָׁנִים יֵשׁ, וְכַתְּבֵנוּ שֵׁם בְּטַעַם לְהַמְתִּיק הַשְּׁנֵי

דִּינָיִם קְדוּשִׁים הַנִּלְחָה הָיָה צְרִיף יַעֲקֹב אֲבִינוּ לְעִבּוֹד

עֲבוֹדָתוֹ שְׁנָה שְׁלִימָה שֶׁל שַׁבְּתוֹת, עֵינֵי שָׁמַיִם:

צ"ב ע"א: * שַׁבְּת אִיהוּ כְּלָלָא דְאוּרִייתָא וְכַל רִזִּין

דְּאוּרִייתָא בִּיהַ תְּלִיזִין, עַד כַּאֲן לְשׁוֹנוֹ. כְּבָר יְדוּעַ

לָךְ עֵיקַר רִזִּין דְּאוּרִייתָא, הוּא סוּדוֹת מַעֲשֵׂה

כְּרֵאשִׁית וּמַעֲשֵׂה מְרַבְּכָה עוֹלָם הִתְהוּוּ וְעוֹלָם

הַתִּיקוֹן בְּסוּדוֹת הַמְּתַקְלָא יֵשׁ, וְהֵן הַמָּה עוֹלָמוֹת

הַנְּקָרָאִים 'עֲקוּדִים נְקוּדִים בְּרוּדִים' יֵשׁ בְּגִימְטְרִיא

'שַׁבְּת' דְּאִיהוּ יוֹמָא דְּאוּרִייתָא, כּוּ בְּסִגְלָה לְעִסוּק

כְּרוּזִין דְּאוּרִייתָא, הוּא שַׁבְּת אֲשֶׁר הוּא זְכָרוֹן

לְמַעֲשֵׂה כְּרֵאשִׁית וְזָכָר לְיִצְיָאֵת מִצְרַיִם, עַל כֵּן כּוּ

יִסְגַּל עִסָּק הַרוּזִין בְּמַעֲשֵׂה כְּרֵאשִׁית וּמַעֲשֵׂה

מְרַבְּכָה יֵשׁ, הֵבֵן הַדְּבָר יֵשׁ:

שבת מסוגל לדביקות בהש"ת

ט שַׁבְּת. אֲחִיבָה בְּכַל לֵב אֲחִיבָה בְּכַל נַפְשׁ

אֲחִיבָה בְּכַל מְאֹד בְּגִימְטְרִיא 'שַׁבְּת'

שבת הוא יומא דאורייתא ומסוגל ללמוד בו רזי התורה

ח שַׁבְּת. 'עֲקוּדִים נְקוּדִים בְּרוּדִים' בְּגִימְטְרִיא

'שַׁבְּת', הוּא עַל פִּי הַזְּהַר שֵׁם (מ"ג) דָּף

מאמרי בני יששכר

ולבטל, והנה לפי"ז נאמר לנו ברוה"ק דבשבת מותר לבטל מצות עשה משום גזירה:

וזה ביום השבת הזמן לצימוד רזי התורה. לדעתי יש לרמוז מה שאמרנו רז"ל בין המשומר בענביו (יין)

החכמים לבטל בשב ואל תעשה, היכי רמיזא דיכולים החכמים לעשות דבר גדול כזה. והוא נשמע מכאן, דאסתר ברוה"ק נאמרה וכתוב בה (ט ט) 'בכל שנה ושנה, להורות אך יתנהגו כד איקלע בשבת, נשמע דבשבת יש לגזור

ביאורים והערות

אותו החודש שיש בו ב' הימים עצם ובשר. וזה שתבין מ"ש (נראה שם ט ט) 'ויהי בעיניו כימים אחדים', שאמר רז"ל (צ"ד סו ט) הן הן ימים אחדים שאמרה לו אמו. ופירש בו הרב בעל מבשר צדק שאמרה לו 'ימים אחדים', היינו שנה (כענין 'ימים' תהיה גאולתו (ויקרא כ"ט ט)) של 'אחדים', היינו שנה של שבתות נקרא שבת נקרא יחיד, לכל נתת בן זוג (צ"ד יא ט). והנה ימים שבתות מצטרף לזה ז' שנים, ולמה היה מצטרף שנה של שבתות, היינו ענין יום לשנה שפגם אדם הראשון בראש השנה, והוא היה סובר שאינו צריך לתקן רק בחינת רחל, ובאמת גם לאה היה צריך לתקן, על כן עבד י"ד שנה. ע"כ. וכ"כ להלן (מאמר ט אות 6), ובמאמרי ראש חודש (מאמר 3 אות 6). **לז. עי'** ספרא דצניעותא (מחילת הספי). **לח. מבוואר** בהרחבה בעץ חיים לאריז"ל. וע"ע קהלת יעקב (לעיל מלא הווע"ס - ערך נחזיס): עולם התיקון נקרא 'ברודים' - בסוד 'עקודים נקודים ברודים', כי מתחילה לא היה רק בחינת כתר לבד, וכו' היה עקודים ומקושרים ונכללים כל העשר ספירות וזה נקרא 'עקודים', וזהו בסוד פה דאדם קדמון, ואחר כך יצאו מעיניים דאדם קדמון עשר נקודות והן עשר ספירות זה אחר זה, ולא היו מקושרים זה בזה דרך קיום וזה נקרא 'נקודים', ומחמת שהיה כל אחד בפני עצמו ולא היה בסוד המתוק לא נשברו כליהם, והוא סוד ז' מלכין דמיתו, ואחר כך נעשו עולם התיקון שנתפשטו הכלים ונתלבשו זה בזה ונעשה פרצופין כל אחד מלבוש חבירו, וכל פרצוף הוא מקושר כל ספירותיו זה בזה בסוד אדם, וזה נקרא 'ברודים'. ע"כ. וע"ע ברגל ישרה (מערכת ג' אות 6, מערכת ע' אות 6 ואות 6).

לב. דה"ק מו"ה ישכר דוב בער מזלאטשוב (נד' פרעמישלא מל"ב). **לג.** מדסמין ליה (פסוק 6) ואם לא יגאל עד מלאת לו שנה תמימה וגו'. **לד.** ז"ל המדרש: [למה ברכו וכו' ר' ברכיה ורבי דוסתאי אומרים שאין לו בן זוג, חד בשבתא תרי, תלתא ארבעתא, חמשה ערבכתא [ערב שבת], שבתא לית לה בן זוג וכו'], תני רבי שמעון בן יוחאי, אמרה שבת לפני הקב"ה רבונו של עולם לכולן יש בן זוג, ולי אין בן זוג, אמר לה הקב"ה כנסת ישראל היא בן זוגך. **לה.** וכו"ה בגן רוה (פ' 196 ד"ה גש"י). ובדברי חנוך שם (אות 3) כתב לבאר, שרביקה הטמינה ברמז לשונה שיהיה שנה של שבתות למען יהיה כל ימי ישיבתו אצל לבן בבחינת שבת קודש. והוסיף לבאר לפי"ז מדרש פליאה 'כל זמן שהיה יעקב בבית לבן לא שמר אלא שבת', דלפי הנ"ל אתי שפיר שיעקב אבינו שמר היינו המתין והיה מצפה להשלים שנה שלימה של שבתות. **לו.** וז"ל שם: והנה הניצוצות הק' אשר היו בבית לבן בחינת הניצוץ של לאה ושל רחל, הנה קודם ביאת יעקב הנה הן המה 'עצם ובשר' וכו', וזהו שאמר לבן 'אך עצמי ובשרי אתה', אתה באת לגרוע ממני וליקה ממני בחינת 'עצם' לאה ובחינת 'בשר' רחל. וכשוכינו לזה הנה תתבונן 'עצם בשר' בגימטריא 'שבת', ב' שבתות אלמלא שמרו ישראל מיד נגאלין (שנת קמ"ט). עלמא דאתכסיא ועלמא דאיתגליא, סוד ב' ימים דראש השנה דינא קשיא ודיני רפיא, 'קשיא רפיא' בגימטריא 'שבת', ב' ימים דראש השנה א' העליות בסוד העולמות, וא' בסוד הנשמות. והנה 'עשמה עולם' בגימטריא 'ישראל'. וזה שכתב 'אך עצמי ובשרי', 'עצם ובשר' כנ"ל לאה ורחל, וישב עמו חודש ימים,

תרגומי הזוהר * שבת היא כללות התורה שבנגלה, וגם כל סודות התורה תלויין בה, והמקיים (מצוות עשה) את השבת כאלו קיים כל התורה, והשומרה (מצוות לא תעשה) כאלו שמר כל התורה.